

ES-SAMED

Samed: Herşeyin kendine muhtaç olup, kendisi hiç kimseye ve hiçbir şeye muhtaç olmayan.

Samediyet: Allah'ın (c.c) hiç bir şeye muhtaç olmadığı gibi hazinesinden hiçbir şey eksilmemesi ve kudretine de hiçbir şey ağır gelmemesi.

Evet, herşeyi yaratan Allah olduğu gibi, her yaratık da yine Allah'a muhtaçtır. Samed olan Yüce Allah ise hiçbir şeye muhtaç değildir. Pek çok isim ve sıfatları ile kendini tanıtan Mevlâ, Samed ismi şerifi ile de kendini tanıtır ve bütün mahlûkatın kendine muhtaç olup, yüce zâtının ise hiçbir şeye muhtaç olmadığını ilân ediyor.

Allah Halık'tır, gayri herşey mahlûktur. Cümle mahlûk ta, Halık'ına muhtaçtır. Hiçbir şeye muhtaç olmama, yalnız Allah'a has özel bir sıfattır. Bununla beraber, bu dünyayı ve içindekileri sebepler dairesinde halk eden Allah, ihtiyaç sahibi cümle canlıların çeşit çeşit ihtiyaçlarına cevap vermeyi de çeşitli sebeplere bağlamıştır. Kâinatta sebeplere tevessül etmeden bir şeyin zuhuratı yok denecek kadar azdır.

Evet, cemadattan tutun, nebatata, hayvanata ve insanlara kadar cümle yaratıklar, bilhassa hayat sahipleri sürekli ihtiyaç içerisinde, Allah'ın (c.c) bu azim sıfatının - Samed'in- kapısında hâl diliyle adeta "Samed! Samed!" demekteler, fakat çoğu zaman bundan habersizdirler. İnsanoğlunun en çok gafleti de bu yönlü tezahür eder. İnsan, sebepleri görüp hissettiği için o sebeplere takılır kalır da, sebebi yaratan müsebbibi göremez. Ve zaman zaman kul ile Samed arasına gaflet hicab olur. Mazallah böyle bir gaflet pek çok tehlikelere yol açabilir. Meselâ insan zengin olur, bu zenginliği kendi aklı ile veya gücü ile pek çok zahmetlere katlanarak kazandığını ya da başkasının sayesinde kazandığını iddia eder. Görünüşte doğru gibidir, fakat cesedi görüp içindeki ruhu görmemeye, hissetmemeye benzer. Oysa ki ruh olmasa cesed kendi başına ne yapabilir? Hem o cesedi veren kim? Cesedi de ruhu da yaratan Allah Teâlâ olduğuna göre, insanın kendini görüp Halık'ı görmemesi gafletin zirvesi demektir.

Sebepler dünyasında her canlının ihtiyacını temin etmesi için gereken sebeplere tutunması elzemdir. Bu bir ilâhi kanundur ki; madde için de, mânâ için de bu kanun geçerlidir. Fakat şu ince noktayı da hiç bir zaman unutmamak gerekir ki, sebepleri yaratan müsebbib Hakk Teâlâ'dır ve her şey her an kesintisiz O'na muhtaçtır.

Evet, her şeyi halk eden O olduğu gibi, halk olunan cümle mahlûkun cümle ihtiyaçlarını sürekli kesintisiz karşılayan da O'dur. O dilemezse hiçbir varlık hiçbir şeye vasıl olamaz. Meselâ bir hasta, iyileşmek için hekime muhtaçtır. Hekim de hastayı tedavi etmek için ilaca muhtaçtır. Allah, hastaya hekimi ve ilacı sebep etmiştir. Hekim o ilmi öğreninceye kadar, yine Allah'a muhtaç ki, lazım olan aklı, fikri, göz, kulak, beyin ve hisleri veren, bunların neticesinde muvaffak kılan Allah Teâlâ'dır. Doktor, "ben çalıştım, bu ilmi kazandım" demekle; hasta da, "falan doktor beni kurtardı" demekle gizli şirke düşmüş olurlar. Çünkü böyle bir görüş, başta da denildiği gibi cesedi görüp de ruhu görmemeye benzer. Doktoru ve doktora ait bilgileri, ilacı ve ondaki tesir gücünü, hastalığı ve şifayı yaratan Allah'tır. Doktorun o dalda muvaffakiyetini lutfeden ve bunu sebepler dairesinde yaratan Mevlâ, hasta kulunun şifasına o doktoru sebep eylemiştir. Velhasıl her şey, her mahlûk Allah'a muhtaçtır.

İnsanoğlu, Allah'ın pek çok esmasının tecellisine muhtaçtır. Muhakkak Allah Teâlâ, yarattıklarının fitratlarında çeşit çeşit istidatlar bahşetmiştir ki, bu verilen istidatları geliştirip hayatının devamını sağlasınlar. Bir tohumun mahsul vermesi için nelere muhtaç değil ki? Bir hücre kendi genetik şifresine göre vücuda gelip geliyecek ve bir varlık olarak arz-ı endam edecek. Bu hücre, maddesi ve manası ile Rabb'ül âlemin'e muhatap bir insan olarak geliyecek veya başka bir mahlûk olarak bu âlemde yerini alacak, bir hayat taşıyacak. Bu bir hücrenin nelere ihtiyacı olduğunu düşünelim. Bütün ihtiyaçlarını karşılamak için cümle mahlûkat, Yüce Yaratıcıya muhtaçtır. Bilhassa insan, hepsinin en çok muhtaç olanıdır. Çünkü insanın hayatı sadece dünya hayatı ile sınırlı olmayıp ebede kadar uzandığı için, ebede uzanan bu hayatın sahibi olan insanın ihtiyaçları da sınırsızdır muhakkak.

Evet, iktidarı hiç hükmünde olan insan denen bu varlığın ihtiyaçları, emelleri, arzuları, talepleri ise pek çoktur ve ebediyete kadar uzar gider. İnsanın ömrü dünya ile sınırlı olmadığı için ve bilhassa ukbâ için yaratıldığından dolayı, dünya hayatını yaşarken

ahiret ihtiyaçlarını düşünmek mecburiyetindedir. Netice itibariyle hem dünya hem de ukbâ ihtiyaçları bakımından çok muhtaç bir varlıktır. Dünyada bir eve ihtiyacı olduğu gibi, ukbâda, cennette de bir mekâna ihtiyacı vardır. Dünyada sıhhat ve afiyete, sevgi ve itibara ihtiyaç duyduğu gibi, ahirette de Rabbi tarafından rıza ile karşılanıp itibarlı olmaya azami derecede ihtiyacı vardır. Bu ve benzeri hesaplanamayacak kadar çok ihtiyaçları olan insan, her an karşılaşabileceği maddi manevi, dünyevi uhrevi tehlikelerden, azablardan, musibetlerden korunmak için yine Allah'a muhtaçtır.

Hülasa, tohum toprağa, tarlaya muhtaç, toprak yağmura, yavru anaya muhtaç, göz ışığa, ışık Mevlâ'ya muhtaç, balık denize, deniz Mevlâ'ya muhtaç, cümle canlı havaya, hava Mevlâ'ya muhtaç, kelim kaleme, kalem kâğıda, kâğıt ağaca, ağaç havaya, suya, toprağa, güneşe, dolayısı ile o da Allah'a muhtaç. İnsan süte, süt ota, ot malum olan gıdaya muhtaç. Ve insan yine, o otun gıda olarak girdiği canlı fabrikanın etine, yağına sütüne, yününe muhtaç. İnsan maddi ve manevi eğitime, bir terbiye sistemine, o da ilme muhtaç ve ilim de Allah'a muhtaç. Nefis yiyip içmeye, uyuyup uyanmaya ve pek çok zahiri şeylere muhtaç. Ruh ise ibadet-ü taata, zikre, fikre, marifetullaha, muhabbetullaha muhtaç. Nefis dünyaya, ruh ukbâya muhtaç. Nefis dünya zevklerine, dünya dostlarına, ruh ukbâ zevklerine, ukbâ dostlarına, başta Rabbi olmak üzere, Peygamberine ve diğer peygamberlere, meleklerle, hurilere, Havz-ı Kevser'e, rıza-i ilahiye ve cennette cemâli görmeye muhtaç.

Velhasıl insanın ihtiyacı sınırsız. Bu sınırsız ihtiyacı ancak rahmeti sınırsız, kerem sahibi Samed olan Rabb'ül Âlemin karşılayacaktır.

Bir taraftan hâlen, kâlen, fiilen ihtiyaçlarımızı Samed olan Rabbimizden dileyip niyaz ederken, diğer taraftan dünya ve ukbâmız, mana ve maddemiz adına da her türlü tehlikelerden yine Samed olan Rabb'ül Âlemin'e ilticaya muhtacız. Dileriz Mevlâmızdan, hakikati kavrayarak irfana ermemizi nasip eylesin. Âmin.